

NOTA BREU

Primeres cites de la mosca paó *Callopiostromyia annulipes* (Loew, 1873) (Diptera: Ulidiidae) a la península Ibèrica**First records of the peacock fly *Callopiostromyia annulipes* (Loew, 1873) (Diptera: Ulidiidae) for the Iberian península**

Rafael Carbonell Font*

* Institució Catalana d'Història Natural. Can Grau, 17850 Beuda. A/e: rafaelcarbonellfont@gmail.com

Rebut: 22.12.2022. Acceptat: 04.02.2022. Publicat: 31.03.2022

Callopiostromyia annulipes (Loew, 1873) (Fig. 1) és una petita mosca de la família Ulidiidae, els membres de la qual es coneixen com a mosques d'ales tacades, originària del Neàrtic (Estats Units i Canadà) que va arribar accidentalment a Europa el 2007 i des d'aleshores s'ha anat estenent pel continent.

Els nord-americans anomenen a l'espècie *peacock fly*, que es podria traduir com mosca paó, ja que tant mascles com femelles tenen el costum d'aixecar les ales cap amunt i en ventall, de vegades amb les vores anteriors tocant-se, de manera semblant a com fan els paons amb les plomes de la cua. La funció d'aquest comportament no és clara, però no sembla estar lligada a l'exhibició sexual sinó que podria ser una estratègia de defensa, potser com a forma d'aparentar una mida més grossa en sentir-se amenaçada ja que es manifesta especialment quan l'animal s'acosta a un membre de la seva espècie, a un altre insecte o, per exemple, al dit d'un entomòleg o fotògraf (Smit & Hamers, 2011). Aquest comportament

la diferencia, a més, de la seva única congènere, *C. strigula* (Loew, 1873), que no ho fa.

La primera cita a Europa és de la primavera del 2007 a Suïssa (Merz, 2007) i a l'agost del mateix any a Alemanya (Merz & van Gysegheem, 2007). Seguint l'ordre cronològic hi ha les primeres cites a Itàlia el 2009 (Korneyev *et al.*, 2014), el 2011 a França, Eslovènia (Korneyev *et al.*, 2014) i Països Baixos (Smit & Hamers, 2011), el 2014 a Àustria, Eslovàquia (Korneyev *et al.*, 2014), i Bèlgica (Ravoet & Farinelle, 2017) i el 2016 a Hongria (Kameneva & Pekarsky, 2016) i Txèquia (Dvořák, 2017). El 2017 hi ha el primer registre a Catalunya (imatges de Jan Pesman) i a l'any següent al País Basc (imatges de Víctor Javier Marugán). Havent revisat els principals portals de ciència ciutadana (Biodiversidad Virtual, i Naturalist i Observado), incloem en aquesta nota altres registres coneguts, sempre en base a fotografies, tots ells de la part més septentrional de la península.

Figura 1. *Callopiostromyia annulipes*: a) visió dorso-anterior, b) visió dorso-lateral (Fotos: Victor Castellar).

NOTA BREU

CATALUNYA: Girona: Beuda: Can Merolles (coordenades latitud/longitud: 42.238940, 2.679696). Observació d'1 adult el 8/10/2017, per Jan Pesman, imatge determinada per Francisco Rodríguez i Piluca Álvarez. http://www.biodiversidadvirtual.org/insectarium/details.php?image_id=1075744; Girona: Cervià de Ter: Riu Ter: sobre el tap d'un contenidor de plàstic (coordenades latitud/longitud: 42.056350, 2.899976), observació d'1 adult el 14/09/2020 per Carles Ceballos, imatge determinada per l'autor d'aquesta nota: Girona: Sant Andreu Salou: a una barana de fusta a tocar d'una riera (coordenades latitud/longitud: 41.877562, 2.831501) observació d'1 femella el 13/6/2021 per Lluç Ausellé i Eduard Marquès, determinació de Katja Schulz. <https://www.inaturalist.org/observations/83006594>; Girona: Girona ciutat: Torre Gironella: Damunt d'una barana de fusta (coordenades latitud/longitud: 41.986775, 2.828572), observació d'1 adult el 13/04/2021 per Narcís Vicens, determinació de l'autor d'aquesta nota. <https://www.inaturalist.org/observations/105918567>.

PAÍS BASC: Guipúzcoa: Irun: A una tanca de fusta, al bigorri (carril bici) cap a Bera de Bidasoa, molt a prop del riu Bidasoa (coordenades latitud/longitud: 43.331707, -1.751094.), observació d'1 adult el 2/5/2018 per Víctor Javier Marugán, imatges determinades per Piluca Álvarez. Altres observacions a la mateixa localitat, d'un mínim de 5 exemplars, els dies 28/04/2019, 5/05/2019, 22/05/2019, 4/07/2019 i 13/09/2019 (comunicació personal de Víctor Javier Marugán). http://www.biodiversidadvirtual.org/insectarium/details.php?image_id=1072830, http://www.biodiversidadvirtual.org/insectarium/details.php?image_id=1072831

Callopistromyia annulipes oviposita en arbres morts o senescents de *Robinia pseudoacacia*, i s'han trobat pupes o adults a altres arbres caducifolis morts (*Acer negundo*, *Acer* sp., *Populus* sp., *Ulmus* sp.) (Steyskal, 1979).

Agraïments

L'autor agraeix les dades i fotografies amablement facilitades per Jan Pesman, Carles Ceballos, Eduard Marquès, Narcís Vicens, i especialment Víctor Javier Marugán (alias Víctor Castellar Fratello), que ha cedit les imatges que il·lustren aquest treball.

Bibliografia

- Dvořák, L. 2017. The first records of *Callopistromyia annulipes* (Macquart, 1855) (Diptera: Ulidiidae) from the Czech Republic. *Acta Musei Silesiae. Scientiae Naturales*, 66: 111-112, 2017.
- Kameneva, E.P. & Pekarsky, O. 2016. First record of Nearctic invader, the peacock fly *Callopistromyia annulipes* Macquart (Diptera: Ulidiidae: Otitinae: Myennidini) from Hungary. *Ukrainska Entomofaunistyka*, 7: 38.
- Korneyev, V.A., Dvořák, L. & Kameneva, E. P. 2014. New Records of *Callopistromyia annulipes* Macquart (Diptera: Ulidiidae: Otitinae: Myennidini) in Europe. *Ukrainska Entomofaunistyka*, 5(2):10.
- Merz, B. 2007. *Callopistromyia annulipes* (Macquart, 1855), a Nearctic species of Ulidiidae (Diptera), new for the Palearctic Region. *Studia dipterologica*, 14(1): 161–165.
- Merz, B. & van Gysegheem, R. 2007. *Callopistromyia annulipes* (Macquart, 1855), neu auch für Deutschland (Diptera, Ulidiidae). *Studia dipterologica*, 14(1): 165-166.
- Ravoet, J. & Farinelle, C. 2017. The peacock fly *Callopistromyia annulipes* (Macquart, 1855): a long expected new addition to the Belgian fauna (Diptera: Ulidiidae). *Bulletin de la Société royale belge d'Entomologie / Bulletin van de Koninklijke Belgische Vereniging voor Entomologie*, 153: 121–122.
- Smit, J. T. & Hamers, B. 2011. De invasieve noord-amerikaanse pauwvlieg *Callopistromyia annulipes* nieuw voor Nederland (Diptera: Ulidiidae). *Nederlandse faunistische mededelingen*, 36: 23–27.
- Steyskal, G. C. 1979. Biological, anatomical, and distributional notes on the genus *Callopistromyia* Hendel (Diptera: Otitidae). *Proceedings of the Entomological Society of Washington*, 81(3): 450-455.